

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKKRAKSTS

Turpinās parakstišanās uz preses izdevumiem 1994. gadam.

«Novadnieka» abonēšanas cena ar piegādi Preiļu rajonā:

1 mēnesim Ls 0,43,
3 mēnešiem Ls 1,29,
6 mēnešiem Ls 2,58,
12 mēnešiem Ls 5,16.
Indekss 68169

Ziņas no pagastiem

Stabulnieki

• Astrīda Stikāne pēc profesijas ir kultūras darbiniece, bet tagad viņai jānodarbojas ar sertifikātu lietām. Liela daļa iedzīvotāju jau atvēruši individuālos kontus krājbankas vietējā nodalī. Diemžēl tiem, kuri sertifikātu lietas kārtēja pirmie, radušās neērtības - lai pierādītu savu personību nu bez pasas vajadzīga arī dzimšanas apliecība, pēc kuras jābrauc uz Preiļiem.

• Starp zemniekiem, SIA «Stabulnieki» un kopdarbības sabiedrības «Dravnieki» locekļiem ir arī tādi, kuri mīl pakaustus par sliktajiem dzīvies apstākļiem, kritizēt valdību un pašvaldības, tomēr kopumā pagasta ļaudis rokas bezcerībā nenolaiž. To apliecina lauku darbu gaita. Sekmīgi tiek vākta labība un cita raža, arta zeme un sēti ziemāji. Kad lielie darbi būs padarīti, pagasts iecerējis rīkot tradicionālo un gadskārtējo sējumu uzskaiti.

• Lai gan sevišķu cerību, ka varēs saņemt atlīdzību par iepriekšējā gadā bojā gājušajiem linu un citu kultūru sējumiem, ko valsts solīja, vairs tikpat kā nav, tomēr zemnieki nemet prom šos aktus. Vēl tic... Tāpat arī attiecībā uz maksu par pienu - daudzi īpaši bija likuši cerības uz šo ienākumu avotu, turējuši vairāk govju, jo nauda saimniecībā nepieciešama pastāvīgi, bet lielākā daļa individuālo piegādātāju nav to saņēmuši kopš maija. Cita lieta gaļa - par to Daugavpils kombināts norēķinās savlaicīgi.

• No piedāvātajām Preiļu siera rūpnīcas privatizēšanas 552 akcijām piensaimnieki nopirkuši trīs simtus. Ko ar tām tālāk darīt? Tāpat ir ar pašu piensaimnieku sabiedrības dibināšanu - uz vietas nav nekādas bāzes. Laikam jau viss būs kā līdz šim - nauda it kā skaitīsies, bet tās tomēr nebūs.

• Pagasta bilancē nav neviena apsildāma objekta, nav arī nekāda siltumavota - visi pieder citām organizācijām. Tomēr no rūpēm par kurināmo valde neatsakās, jo ir taču mežs, un diezgan daudz - vairāk par 100 hektāriem. Uz tā kopšanas rēķina vien - sanitārās, atēnošanas un citas cirtes - var sarūpēt labu labo malku, daļa no kuras nonāk darba nespējīgo iedzīvotāju mājās. Viņiem pērn to piegādāja pabalstu vietā, par taloniem. Šogad talonu nav, bet ar ziemas tuvošanos tomēr sāk plānot malkā braukšanu. Skola sarūpējusi sev pietiekami akmeņogļu.

• Starp tām pagasta institūcijām, kurām darba netrūkst, ir zemes komisija Andra Erta vadībā. Izsludinot zemes reformu, valdība solīja to finansēt, bet šī komisija, kurai jākārtoto gan dokumenti, gan jāatšķirtina arī daudzi strīdīgi jautājumi, neko par savu darbu nesāpē. Tagad jauns pienākums - dokumentu gatavošana zemes privatizācijai, jo saņemti vairāki pieteikumi.

• Viens no svarīgākajiem pagasta budžeta līdzekļu avotiem ir zemes nodoklis, taču par tā nomaksāšanu nav vēl domājušas ne SIA un kopdarbības sabiedrība, ne zemnieku saimniecības.

• Liela daļa pagasta centra iedzīvotāju izmantoja gāzi no kopīgā pazemes rezervuāra, bet nu palikuši bešā, jo par gāzi nav maksāts. Šī paša iemesla dēļ ir atslēgts elektriskais apgaismojums daudzdzīvokļu māju īpašniekiem piederošajām kūtim.

A.Rancāns

LAUKU AKTUALITĀTES

Arī otrajā posmā - ar atlaidi

Rīgā, Zemkopības ministrijā notika lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumu privatizācijas komisiju priekšsēdētāju un citu ar šo jautājumu saistītu amatpersonu sanāksme. Piedalījās arī Preiļu siera rūpnīcas privatizācijas komisijas priekšsēdētājs, rajona lauksaimniecības departamenta vadītājs Jānis Vucāns.

Šajā sakarībā viņš «Novadniekam» pastāstīja, ka otrais akciju izpirkšanas posms notiks no 1. līdz 21. novembrim. Sanāksmē vienoties, ka piensaimniekiem, kuri akcijas izpirks otrajā posmā, būs tāda pati atlaide kā pirmajā. Šāda pretimnākšana piena ražotājiem

izrādīta tāpēc, ka pirmais posms ritējis sasteigti - ļoti īsos termiņos.

Jānis Vucāns vēl izteica bažas par mūsu rajona atsevišķu pagastu vienaldzību piensaimnieku biedrību nodibināšanā. Ja šādas piensaimnieku biedrības nav, tad gan zemniekiem, gan pārējiem rodas problēmas ar akciju izpirkšanu un atlaidi par tām. Tā tas ir Upenieku, Silajāņu, Riebiņu pagastos.

Pagaidām Preiļu siera rūpnīcas akciju izpārdošana tiek pārtraukta.

Akcijas zemnieki varēs iegādāties par parādu, ko rūpnīca nav samaksājusi par piegādāto pienu.

Par kartupeļu balli un ne tikai to...

Uz jautājumu, kā rudens lauku darbi sokas Jersikas pagasta zemniekiem, lauksaimniecības konsultante Ina Smelcere sacīja:

- Zemnieki mūsu pusē ir sapratuši, ka ar savām problēmām tiks galā tikai kooperējoties. Tāpēc apvienojās, lai noprivatizētu un sagādātu atsevišķas tehnikas vienības, piemēram, kombainu.

Vēl ne visi zemnieki ir nopļāvuši un nokūlušī labību, izkaltējuši novāktos graudus, jo daļa tūrumu ir mitri un tajos nevar iebraukt tehnika.

Jersikas pusē par nopļauto graudaugu hektāru paju sabiedrībai jāsamaksā 10,5 lati, par izkaltēto graudu tonnu - 3,5 lati. Bet cilvēki šos pakalpojumus izmanto,

jo pašu spēkiem vien šoruden tūrumus nenokult un graudus neizkaltēt.

Pašlaik jāvāc cukurbietes. Jersikas pagasta cilvēki noslēguši līgumus ar cukurfabrikā par 80 tonnu cukurbietu piegādi, saldās saknes audzē arī paju sabiedrība.

Neskatoties uz lielo fizisko un garīgo slodzi, tomēr zemnieki un visi pagasta ļaudis sanāca uz kartupeļu balli, kuru organizēja kultūras darbinieki un lauksaimniecības konsultante. Par labu noskaņu parūpējās kapela «Jūlijs».

Bet pēc balles vēl jāpļauj rudzi, jāapar tūrumi un bez optimisma jāsecina - Jersikas pagasta zemnieki šoruden maz iesēja ziemājus...

Graudi nopļauti, pārdoti, bet jāpārdod arī lopi. Kāpēc?!

Riebiņu pagasta jaunsaimnieks Henrihs Vibornais pašreizējo situāciju laukos un savā saimniecībā raksturoja kā nenoteiktu un problemātisku. Šogad viņš apsaimniekoja 240 hektārus zemes. Bija iesēti 215 hektāri graudaugu - pārsvarā vasarāji. Visi graudaugi jau ir nopļauti. Iekultas 550 tonnas graudu, kuri izkaltēti un jau pārdoti. Neskatoties uz to, ka zemnieku saimniecība ir liela, iekūlums arī brangs, graudaugu sējumi devuši zaudējumus. Ko darīt nākamgad? Jāpadomā.

Bet piena ražošanas jomā secinājumi šajā saimniecībā jau izdarīti. Viss sarūpētais ganāmpulks tiek un tiks likvidēts. Līdz šim Viborno saimniecībā bija 50 liellopi, pašlaik palikuši vēl 35, kuri gaida

kārtu Daugavpils gaļas kombinātā...

Saimniecībā atstās pāris slaucamas govīs, lai nodrošinātu ar piena produktiem savu ģimeni. Loģisks iznākums pašreizējai valdības politikai, jo neviens reāli domājošs lauksaimnieks neražos produkciju, ja gala iznākumā tā saimniecībai nes zaudējumus.

Kā atzina Henrihs Vibornais, tad vienīgā peļņa zemnieku saimniecībai šoruden ir no tā, ka viņi ar savu kombainu novāca graudus citās saimniecībās.

Uz jautājumu, vai arī nākamgad zemnieku saimniecība ņems nomā zemi, H.Vibornais sacīja, ka pagaidām ņems, bet ziemājus gan viņi šoruden nav sējuši...

A.Iļjina

LAAS
EZERZEME

Noguldījumu procenti: labāk mazāk, toties... garantēti

Daudzas firmas un organizācijas publicē reklāmas, kurās aicina noguldīt naudu, solot par to lielus procentus. Vai šādiem priekšlikumiem var uzticēties? Uz to atbild apdrošināšanas a/s «Ezerzeme» viceprezidents R.VALTERE:

- Patiešām, daudzas firmas un organizācijas par noguldījumiem sola augstus procentus. Taču es nepiekrītu bieži vien izteiktajām aizdomām, ka vairumu no šīm firmām vada negodīgi cilvēki, kuri, savākuši naudu no

Kā runas vīri lems...

Aukstums pārmēmis ne tikai līvāniešu dzīvokļus, bet arī dažādu iestāžu telpas.

Par to, kā klājas vismazākajiem - vienīgā Līvānu bērnodārza «Rūķīši» iemītniekiem - «Novadniekam» pastāstīja bērnodārza vadītāja Dzidra Ceple. Telpās, kur uzturas bērni, temperatūra brīžiem kritas līdz 8 grādiem C. Vecāki, kuri kaut kā var izgrozīties, cenšas bērnus uz dārziņu nevest. Tomēr ir skaidrs, ka bērnodārzs ir vajadzīgs, jo pat vēsākajās dienās no 120 sarakstā esošajiem bērniem vairāk nekā 40 uzturējās šeit.

Mazuļi ir saģērbti vairākos džemperos, no kuriem vismaz viens paliek mugurā, pat ejot gulēt dienā. Arī apkures sezonas sākšanās neatrisinās visas bērnodārza apsildes problēmas. Darbinieču sappu kalngals ir vēlēšanās, lai tiktu apkurināts arī virtuves un veļas mazgāšanas korpuss. Par pagājušās ziemas sekām liecina koridoru un virtuves telpu nomelnējušie griesti.

Līvānu 1. vidusskolas direktori bija pieveicis aukstuma vīrus, tādēļ par situāciju skolā informēja direktores vietniece Inga Vaivode. Slimo ļoti daudzi skolēni un arī skolotāji. Visgrūtāk klājas Pastariņa skolā bijušajā biokīmiskās rūpnīcas bērnodarzā, kur termometra stabiņš nokritis pat līdz 5 grādiem C un vajadzīgi aizstājēji vairākiem slimojošiem skolotājiem. Aukstums saimnieko arī klasēs, un, pat ārā spīdot saulei, neiespējami kļūst novadīt stundas telpās ēnas pusē - ķīmijas, zīmēšanas, krievu valodas kabinetos. Sarunas noslēgumā I.Vaivode teica: «Mēs gaidām, mēs ceram uz drīzāku siltuma pieslēgšanu.»

Ivans Grigorjevs, Līvānu 2. vidusskolas direktors, iepazīstināja ar stāvokli šajā mācību iestādē: «Situācija ar siltumu ir tāda pati kā visā pilsētā. No rīta temperatūra telpās turas 9 grādu C robežās. Protams, saprotam pilsētas valdi, kura, sākoties nedaudz siltākām dienām, nolēmusi ietaupīt līdzekļus. Mācību procesam aukstums pagaidām pārāk netraucē, jo lielais skolēnu skaits klasēs nodrošina kaut minimālu siltumu telpās. Vēšāk ir tikai pirmās stundas laikā, bez tam paveicies, ka piebūves logi orientēti saules virzienā. Ir arī saaukstēšanās gadījumi, bet tie nav kļuvuši masveidīgi. Pašreiz mēs esam pie robežas, aiz kuras tālāk iet nevar, - vēl aukstākā laikā bez siltuma neiztiksim.»

Arnolds Jeļisejevs, Līvānu pilsētas valdes priekšsēdētājs, «Novadnieka» korespondentam sagaidīja, ģērbies džemperī, siltā jakā un cepurī galvā. Jau uzmetot skatu, bija redzams, ka arī valdes telpās īpaši silti nav. Viņš arī atzina, ka

vissmagākā situācija pilsētā ir bērnodarzā un abās skolās.

Grūti klājas arī slimnīcai, bet rajona pašvaldība, kuras bilancē tā atrodas, nav samaksājusi Līvāniem ap Ls 9000 par pagājušo apkures sezonu. Tādēļ izbrīnu izsauc fakts, ka rajons var aizdot naudu Preiļu pilsētas siltumtīkliem mazuta iegādei, nenokārtojot vecos parādus. Tāpat no rajona budžeta nav saņemta Ls 17500 valdības kompensācija apkurei par pagājušā gada 4. ceturksni, kura, kā zināms, uz Preiļiem ir jau atsūtīta.

Joprojām lēni rūk individuālo parādnieku skaits. A.Jeļisejevs brīdināja, ka, ja cilvēki turpmāk nemaksās tāpat kā pagājušajā sezonā, tad reāla iespēja ir jauno gadu sagaidīt aizsaulē dzīvokļos. Divu lielāko nemaksātāju lietas ir jau iesniegtas tiesā un pašlaik tiek gatavotas vēl apmēram trīsdesmit. Pilsētas valde uzskata, ka katrai tautai jāzina savus varoņus, tādēļ lūdz publicēt lielāko parādnieku sarakstu. Šeit minēti tie līvānieši, kuru īres maksas parāds pārsniedz Ls 100: Maija Kuzmina (Rīgas ielā 10a-43; Ls 172,63), Staņislavs Lukjanovs (Saules 12-43; Ls 150,66), Skaidrīte Vilcāne (Lāčplēša 15-8; Ls 146,86), Peters Onckulis (Rīgas 41-3), Tatjana Kalniņa (Lāčplēša 11-24), Nīna Voskresenska (Lāčplēša 11-27), Laimonis Vindelis (Rīgas 12b-4), Genādijs Bogdanovs (Rīgas 57-8), Anna Cauniņa (Rīgas 63a-55), Aleksandrs Jeļisejevs (Rīgas 4a-30), Jekaterina Filkova (Rīgas 10a-44), Jeļena Nīkītina (Zaļā 12-31), Anna Korjago (Rīgas 10a-35), Pēteris Voitiņš (Vecticībnieku 8-22), Valērijs Kovaļevs (Rīgas 30-28), Vikentījs Petrovs (Rīgas 42a-21), Nīna Špakovska (Zaļā 6-20), Vladislavs Čumiks (Rīgas 158-25), Pāvils Leļaus (Rīgas 30-3), Valentīna Lietavniece (Rīgas 4a-3), Raisa Kirilova (Saules 12-52), Viktors Alpaļevs (Rīgas 12b-28), Boļeslavs Pabērzs (Rīgas 24-43), Dainis Kusiņš (Rīgas 30-39), Mihails Mironovs (Rīgas 24-44), Pēteris Skrūzmanis (Krustpils 14-1), Alberts Stahovskis (Lāčplēša 15-44), Doroteja Skrūzmane (Vecticībnieku 8-21), Vladimirs Fedjušins (Rīgas 12b-1), Anīta Leitāne (Rīgas 128-46), Valērijs Šnitko (Lāčplēša 11-44), Vasīļijs Tigirevs (Rīgas 42a-43).

Un tomēr - siltums Līvānos drīz būs. Tik ļoti gan varētu nepūlēties daudzje puišļi ar petardēm, kuri pietrokšņojuši visu pilsētu - par starta signālu derēs tikai pilsētas valdes lēmums. Valde sanāks šonedēļ. Kā runas vīri nolems...

Visvaldis Gercāns

klientiem, pazudis nezināmā virzienā. Gluži otrādi - uzskatu, ka vairums šādu firmu vai organizāciju godīgi pildīs savas saistības ar klientiem.

Cita lieta, ka lieli procenti par noguldījumiem vienmēr ir saistīti ar lielu komerciālu risku. Ja firma, kas paņēmusi no klientiem naudu, pašreizējos nelabvēlīgos apstākļos no tās apgrozības nesāņems ielplānotos ienākumus, tad tai ar klientiem vajadzēs norēķināties no saviem līdzekļiem. Un ja tā gadās ne reizi vien? Tad

palielinās firmas bankrotēšanas iespējas, bet bankrota gadījumā klienti patiešām var zaudēt savus noguldījumus.

Tāpēc «vecās» un pieredzējušās kompānijas, kāda ir arī «Ezerzeme», uzskata par labāku neriskēt ne ar klientu, ne ar savu naudu, un par noguldījumiem izmaksā vidējus, bet garantētus procentus.

Tuvākas ziņas var saņemt «Ezerzemes» Preiļu pārstāvniecībā, Preiļos, Raiņa bulvārī 19, 11. istabā, tel. 22343.

Iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņas Latvijā kopš 1989. gada tautas skaitīšanas (latvieši un cittautieši Latvijā)

Mūsu valsts preses izdevumos, televīzijā, radio gan profesionāļi, gan no demogrāfijas problēmu izpētes un analīzes visai tālu stāvoši cilvēki (pirme — rotā, otrie — ievērojami biežāk), izteikuši savu viedokli par Latvijas iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņu tendencēm un perspektīvām tuvākā un tālākā nākotnē.

Tas liecina par šā jautājuma nozīmīgumu tagadējā Latvijas valsts neatkarības nostiprināšanas posmā. Reizē tas nosaka nepieciešamību sniegt sabiedrībai objektīvu informāciju bez emociju piedevās par etnisko situāciju valstī, tās maiņas virzieniem un dinamiku.

Iedzīvotāju nacionālā sastāvs, tāpat kā citi demogrāfiskie procesi, mainās samērā lēni. Taču, kā liecina statistikas dati par pēdējiem četriem

gadiem, šajā laikā notikušas diezgan būtiskas izmaiņas (manuprāt — uz labo pusi) valsts iedzīvotāju nacionālajā sastāvā, tajā skaitā valsts pamatnācijas — latviešu — attīstībā.

1989. gada tautas skaitīšanā Latvijā tika reģistrēti 2 miljoni 667 tūkstoši iedzīvotāju. 1993. gada sākumā, pēc Valsts statistikas komitejas aprēķina, iedzīvotāju skaits bija 2 miljoni 606 tūkstoši. Tātad četros gados kopš pēdējās tautas skaitīšanas iedzīvotāju skaits samazinājies par 61 tūkstošiem.

Līdz ar kopējo iedzīvotāju skaita samazināšanos mainījies arī atsevišķu tautību iedzīvotāju skaits. Šīs izmaiņas ir atšķirīgas dažādām tautībām. Latvijas iedzīvotāju skaitu un etnisko sastāvu 1989. un 1993. gada sākumā un tā dinamiku sniedz šādi dati:

	Skaits tūkst. cilvēku		Īpatsvars procentos (+,-) 1989 1993		
	1989	1993		1989	1993
visi iedzīvotāji	2666,6	2606,2	-60,4	100	100
latvieši	1387,8	1395,5	+7,7	52,0	53,5
krievi	905,5	872,4	-33,1	34,0	33,5
baltkrievi	119,7	109,8	-9,9	4,5	4,2
ukraiņi	92,1	82,1	-10,0	3,5	3,2
poļi	60,4	58,4	-2,0	2,3	2,2
lietuviēši	34,6	33,6	-1,0	1,3	1,3
ebreji	22,9	14,8	-8,1	0,9	0,6
čigāni	7,0	7,2	+0,2	0,3	0,3
igauņi	3,3	3,1	-0,2	0,1	0,1
vācieši	3,8	2,6	-1,2	0,1	0,1
citas tautības	29,5	26,7	-2,8	1,0	1,0

Kā redzams no minētajiem datiem, latviešu skaits četros gados pieaudzis par 7,7 tūkstošiem cilvēku, bet īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā — par 1,5 procentiem. 1993. gada sākumā tas bija 53,5%. Samazinājies krievu, baltkrievu, ukraiņu, poļu un ebre-

ju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā. Mūsu valsts iedzīvotāju nacionālo sastāvu ietekmējusi kā iedzīvotāju dabiskā kustība — dzimušo un mirušo skaits, tā arī migrācija. Katra faktora ietekmi parāda skaitļi.

	Iedzīvotāju skaita izmaiņas 1989.-1992. gadā (+,-)		tājā skaitā dabiskais pieaugums migrācijas saldo	
visi iedzīvotāji	-60391	+5477	-65868	
latvieši	+7759	+3452	+4307	
krievi	-33109	+258	-33367	
baltkrievi	-9915	+519	-10434	
ukraiņi	-10036	+2372	-12408	
poļi	-2043	-1077	-966	
lietuviēši	-1029	+63	-1092	
ebreji	-8106	-1292	-6814	
čigāni	+200	+318	-118	
igauņi	-207	-137	-70	
vācieši	-1183	+3	-1186	
citas tautības	-2722	+998	-3720	

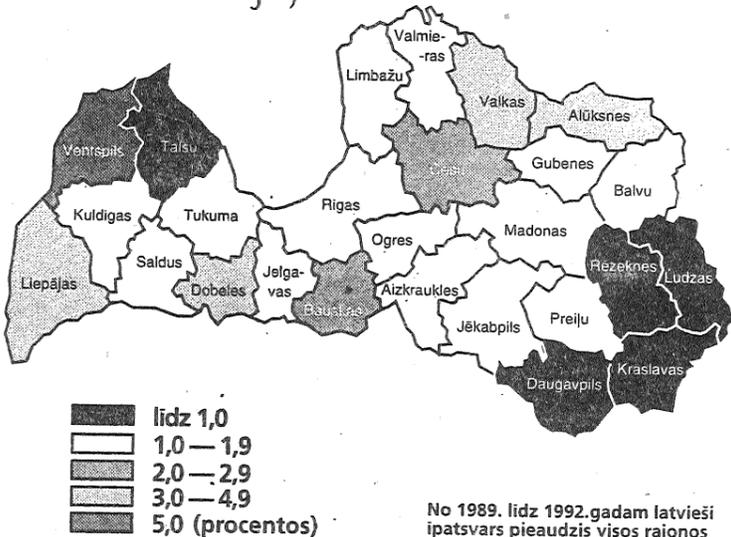
Kā rāda tabulas dati, lielāko daļu no dabiskā pieauguma ar plusa zīmi dod latvieši (43%) un ukraiņi (30%). Tādi skaitliski lielā tautībā kā krievi dabiskais pieaugums ir ļoti mazs, bet tādiem Latvijas teritorijā vēsturiski dzīvojošiem etnosiem kā ebreji un poļi tas jau ilgstoši ir negatīvs.

Dabiskais pieaugums ir tiešā atkarībā no iedzīvotāju vecuma. To spilgti rāda ukraiņu piemērs, kuriem ir vislielākais dabiskais pieaugums, reķinot uz 1000 iedzīvotājiem, un vismazākais pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars. No latviešiem pensijas vecumā ir 22,5%, ebrejiem 36,0%, poļiem 29,1%, turpretī ukraiņiem tikai 14,0%.

Diezgan, ievērojami iedzīvotāju nacionālo sastāvu ietekmējusi arī migrācija. Četros aizvadītajos gados no Latvijas uz pastāvīgu dzīvi citās valstīs izbrauca par 66 tūkstošiem iedzīvotāju vairāk nekā tajā iebrauca. Migrācijas rezultātā samazinājies visu tautību iedzīvotāju skaits, izņemot latviešus. Skaitliski visvairāk samazinājies slāvu tautību iedzīvotāju — krievu, baltkrievu, ukraiņu — skaits, kuri likumsakarīgi ir lielākā emigrantu daļa. Latviešu skaits migrācijas rezultātā pieaudzis par 4,3 tūkstošiem. To skaitā bija 2300 latviešu jauniešu, kuri 1990.-1991. gadā atgriezās no dienesta padomju armijā. Pēc statistikas datiem šajos četros gados no Latvijas izbraukuši 3,9 tūkstoši latviešu, tai skaitā uz valstīm bijušās PSRS teritorijā — 3390, uz Rietumvalstīm — 550. Iebraukuši no Rietumiem 270 latvieši, no Lietuvas,

	Igaunijas, Gruzijas, NVS valstīm — 8 tūkstoši.	
Jautājuma dziļākai izpētei lietderīgi atsevišķi aplūkot datus par dzimušo un mirušo skaitu pa tautībām. Iedzīvotāju dabiskā kustība mainījusi līdz ar politiskās un saimnieciskās dzīves pārmaiņām. Kā rāda dati, 1992. gadā salīdzinājumā ar 1989. gadu samazinājies visu tautību dzimušo skaits, pieaudzis mirušo skaits. Ekonomiskās krīzes ielīgšana, iedzīvotāju materiālā stāvokļa pasliktināšanās, neticība rītdienai novedusi pie tā, ka 1991. un 1992. gadā mirušo kopskaits pārsniedz dzimušo skaitu. Šī negatīvā tendence diemžēl turpinās arī šogad — gada pirmajos 7 mēnešos nomira gandrīz par 6 tūkstošiem mūsu valsts iedzīvotāju vairāk nekā piedzima. Tā kā latviešiem apskatāmais periods sakarā ar valsts neatkarības atjaunošanu saistīts ar pozitīvākām emocijām nekā cittautiešiem, tad latviešu dzimstība 1990. gadā pat pieauga un arī 1991. gadā dzimušo skaits vēl nedaudz pārsniedza mirušo skaitu. Bet jau 1992. gadā arī latviešiem dabiskās kustības saldo kļuva negatīvs: mirušo latviešu skaits bija lielāks nekā jaunpiedzimušo par 584. 1992. gadā tikai ukraiņu un čigānu ģimenēs dzimušo skaits pārsniedza mirušo šo tautību iedzīvotāju skaitu.		

Rīgas iedzīvotāju skaits samazinājies no 910,5 tūkstošiem cilvēku 1989. gadā līdz 874,2 tūkstošiem 1993. gada sākumā vai par 36,3 tūkstošiem. Dabiskās kustības rezultātā tas kļuvis

mažāks gandrīz par 4 tūkstošiem, bet migrācijas rezultātā — par 32,6 tūkstošiem, tai skaitā par 7,3 tūkstošiem uz valsts iekšējās migrācijas rēķina. Latviešu skaits Rīgā gados pēc pēdējās tautas skaitīšanas samazinājies par 6,6 tūkstošiem. Pie tam negatīva bija gan dabiskā kustība — minus 1,7 tūkstoši, gan migrācija — minus 4,9 tūkstoši. Arvien vairāk iezīmējas tendence, ka latvieši atstāj Rīgu un apmetas uz dzīvi laukos vai mazpilsētās. 1992. gadā no Rīgas izbrauca 3 tūkstoši latviešu vairāk nekā tajā iebrauca. Savukārt latviešu skaita pieaugums uz migrācijas rēķina visu rajonu laukos šajā laikā posmā bija pozitīvs. Apskatāmajā laikā posmā Rīgas iedzīvotāju vidū samazinājies ne tikai latviešu, bet arī krievu, baltkrievu, ukraiņu, ebreju, poļu un vēl citu tautību iedzīvotāju skaits.

Laika periodā kopš 1989. gada tautas skaitīšanas iedzīvotāju skaits samazinājies gandrīz visās republikas pilsētās, izņemot Rēzekni, un lielākajā daļā rajonu. Ar to saistītas arī attiecīgo teritoriju iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņas. Salīdzinājumā ar 1989. gadu latviešu īpatsvars pieaudzis visos rajonos. Tā palielināšanās tempi (procentos) atsevišķos valsts rajonos 1989.-1992. gadā parādīti shematiskajā kartē.

Lielākajā daļā rajonu — 14 rajonos no 2,6 — latviešu īpatsvara pieaugums ir 1,0-1,9 procenti, tāpat tuvs videjais rādītājam, kas līdzinās 1,5 procentiem. Vismazākais tas ir Latgalē, bet vislielākais — Ventpils, Liepājas, Dobeles, Alūksnes un Valkas rajonā. Šāda pieauguma diferenciācija — straujāks slāvu tautību iedzīvotāju skaita un īpatsvara samazinājums — ir pilsētās un rajonos, no kuriem izvestas Krievijas armijas daļas un līdz ar to izbraukuši iedzīvotāju skaitā 1989. gadā ieskaitītie armijas virsnieki un viņu ģimenes locekļi (Rīgas, Liepājas, Ventpils pilsēta un rajons, Alūksnes un Dobeles rajons).

Latgales novadā — Rēzeknes, Ludzas, Daugavpils, Preiļu un Krāslavas rajonā — līdz ar citu tautību iedzīvotājiem krievi sarucis arī latviešu skaits. Tas izskaidrojams ar lielu veco jaužu īpatsvaru šajos rajonos un līdz ar to augsto latviešu mirstību. Visos pārējos rajonos latviešu skaits ir pieaudzis.

Kaut arī latviešu skaits četros gados, kā minējām iepriekš, ir pieaudzis par 7,7 tūkstošiem cilvēku, jāatzīst, ka latviešu īpatsvara palielināšanos iedzīvotāju kopskaitā šajā laikā mazāk ietekmējis latviešu skaitliskais pieaugums, bet vairāk — valsts iedzīvotāju kopskaita samazināšanās, ko izraisījis citu tautību iedzīvotāju aizbraukšana no Latvijas.

Lai varētu prognozēt, kā turpmāk

mainīsies latviešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, apskatīsim dzimušo un mirušo latviešu īpatsvaru visu dzimušo un mirušo kopskaitā (procentos):

	1989.g.	1990.g.	1991.g.	1992.g.
Dzimušie	53,9	56,5	58,1	61,5
Mirušie	57,6	57,1	57,0	56,5

1992. gadā piedzima 19 458 latvieši (pēc mātes tautības), kas ir 61,5% no visiem dzimušajiem. Četros gados dzimušo latviešu īpatsvars pieaudzis par 7,6 procentiem — no 53,9% līdz 61,5%. Augstais latviešu īpatsvars starp jaunpiedzimušajiem liecina, ka Latvijas iedzīvotāju jaunā paaudze būs latviskāka, jo pašreizējās ekonomiskās krīzes apstākļos latvietes vairāk nekā citu tautību sievietes uzdrošinās laist pasaulē bērnus. Ap 15% latvietēm dzimušajiem bērniem tēvs ir citas tautības. Kā liecina Latvija Statistikas institūta demogrāfu pētījumi un 1989. gada tautas skaitīšanas materiālu analīze, tad 71% šādu laulību bērnu tautas skaitīšanā nosaukti par latviešiem. Ja tēvs ir latvietis, bet māte cittautiete, tad 75% bērnu atzīmēja tēva tautību — latvietis. No tā varam prognozēt, ka no jaunpiedzimušajiem latviešu īpatsvars perspektīvā, kad viņi sasniegs pilngadību un saņems pasi, varētu būt pat lielāks par iepriekš minētajiem 61,5%.

1992. gadā nomira 20 002 latvieši jeb 56,5% no visiem mirušajiem. Lielais veco jaužu īpatsvars un līdz ar to augstā mirstība ir pamatā tam, ka mirušo latviešu īpatsvars ir augstāks par latviešu īpatsvaru iedzīvotāju kopskaitā (53,5%). Taču šim rādītājam pēdējos gados vērojama neliela samazināšanās tendence. Tomēr, ņemot vērā, ka mirušo latviešu skaits pārsniedz dzimušo skaitu, pamatots būtu secinājums, ka zināmu laiku turpināsies latviešu nācijas skaitliska samazināšanās, vienlaikus palielinoties, kas ir ļoti svarīgi, latviešu īpatsvaram valsts iedzīvotāju kopskaitā.

Kā liecina šajā rakstā minētie dati, bažas par draudiem latviešu nācijas izdzīvošanai tagad un nākotnē ir krietni pārspīlētas. Arī turpmāk Latvijas pamatnācijas īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā turpina palielināties, un nākošā gada sākumā tas varētu sasniegt 54,2-54,5 procentus, bet 1995. gada sākumā — pat virs 56 procentiem.

Straujākas pozitīvas pārmaiņas šajā jomā varētu tikt panāktas, izstrādājot un realizējot pasākumus jauno ģimeņu atbalstīšanai un dzimstības stimulēšanai, kā arī uzlabojot iedzīvotāju medicīnisko un sociālo aprūpi un tādējādi panākot mirstības samazināšanos un vidējā mūža ilguma palielināšanos.

Uldis Ušackis, ekonomists, Valsts statistikas komitejas iedzīvotāju statistikas nodaļas priekšnieks

✉ Vēstule «Novadniekam»

Dzīvīte, dzīvīte...

Katru rītu, ejot cauri Preiļu parka vārtiem, saku labritu mazajiem skaitajiem bērziņiem, kuri aug uz... vecās kapliņas jūnta kamīzes. Vismaz 40 gadu tālā pagātnē šos bērziņus es ievēroju pirmoreiz. Tikai toreiz bija trīs bērziņi. Tagad tie aug visapkārt kapliņas jumtam. Apbrīnoju un salīdzinu ar cilvēku likteņiem šo bērziņu dzīvotspēju. Bērziņiem, tāpat kā lielajiem kokiem uz zemes, pavasaros plaukst lapas un rudenos tās nodzēlē. Viņi neizskatās vārgi — tie leņņi slej saulei pretī savus tievos zariņus. Ieskatoties rūpīgāk, gandrīz vai paveras mute — no kādiem tad barības avotiem iztieks šie bērziņi mūros vismaz 5-6 metru augstumā virs zemes un ar nezināmu spēku iztur visus vējus un salus? Tātad šie bērziņi ir stiprāki par cilvēkiem, kuri dažreiz, izmisuma dzīvē, neatrod izeju dzīvē? Kāpēc cilvēks, dabas radīta saprātīga būtne, ir vārgāks par šiem sīkajiem bērziņiem? Šādas un citādas pārdomas rodas ikreiz, ar siltu skatienu sveicot šos burvīgos vecā parka «iemītniekus».

Izdzīvošanas spēja. Patiešām, cik aktuāls ir šis jēdziens mūsdienās! Augusts no zemes mūros dzimušam bērziņam ir vieglāk izdzīvot nekā ar saprātu, spēku un likumu aizsargātam cilvēkam. Kāpēc ir tā?

Atbildi uz šādu jautājumu virkni atradu, novērojot bērziņus cituviet. Manas dzīvojamās mājas pagalmā savulaik tika auglīgā zemē iestādīti, gādīgi aprūpēti, krāšņumam domāti stāli bērziņi. Daudzi no šiem bērziņiem nespēja izdzīvot un nokalta. Nokalta tāpēc, ka viņiem netika ļauts dzīvot tā, kā bērziņi jādzīvo. Ar nedisciplinētu bērnu un pusaudžu rokām tie tika locīti, bružāti, lauzti, līdz bērzu dzīvības izsīka.

Vai tā nav arī ar cilvēku likteņiem? Varbūt teikts ir pareizi, ka mēs tagad dzīvojam tādā iekārtā, kur tev viss tiek ļauts un kur katrs pats atbild par savu maku. Varētu jau tam piekrist, tikai... Kāpēc visur un visi tik nežēlīgi alkānām acīm lūr uz šo maku? Katra struktūra, visvairāk gan pati valdība, to vien dara, kā lai pēc iespējas vairāk savas izdzīvošanas dēļ izspiestu no šī maka. Un katram nospļauties, kas turpmāk notiks ar šī maku īpašnieku. Mūsu mazajā un skaistajā Latvijas valstī uz šodienas nav jūtams, ka kādam valdībā vai Saimei rūpētu savas tautas liktenis. Tur, augšā, tiek domāts par to, kā ar dūres spēku, nevis ar savu darbu, aizstāvēt deputātā godu, ar neīrām kājām samīdot parasto mirstīgo ne tikai godu vien.

Gada laikā krietni celtas īres maksas, samaksa par gāzi, auksto ūdeni, kurināmo, nemaz nerunājot par siltumu. Pat parakstīšanās uz mūsu pašu «Novadnieku», pateicoties Latvijas pastam, ir kļuvusi daudz dārgāka. Bet algas? Tās budžeta iestādēs kļūst zemākas. Zemniekiem par izaudzēto ražu priekā nav, jo valdībai lauksaimnieku raža nav vajadzīga. Nevari izdzīvot, godīgi strādājot, ej un zods, kļūsi bagāts! Tamlīdzīgus «novēlējumu» tagad var dzirdēt ik uz soļa, un tos izsaka tādi cilvēki, no kuriem tas būtu jādzird vismazāk. Tāpēc es ne tikai necieņu, es neieredzu un līdz asinsķvelei nīstu tādai valdībai! Kā lai mīl tādai valdībai, kura dara visu, lai tautai kļūtu arvien sliktāk?

Kad beidzot apstāties Latvijas tautas pagrimums, nabadzība? Kad atkal katra cilvēka izglītība, darbs, atpūta, veselība, ģimene un pati dzīvība tiks aizsargāta ar likumu? Arī uz šo jautājumu atbilde ir. Tas notiks tad, kad valsts vadība sāks domāt vispirms par savu tautu un nevis par sevi un savu personīgo biezo maku. Un tikai tad līdzīgi šiem parka kapliņas bērziņiem katrs varēs leņņi pacelt galvu pret saules stariem un dziļi ieelpot brīvās Latvijas gaisu. Tikai, diemžēl, kad tas būs?

A.Veigulis (Preiļos)

Fabrika brauc pie zemnieka

Pagastos jau ievērojuši mikroautobusu «Latvija» ar valsts ražošanas uzņēmuma «Ogres trikotāžas fabrika» pazīšanas zīmē un arī iecienījuši preces, ko atved. Piedāvātās mantas ir par pieņemamām cenām. Ar šo autobusu iepriekš ar pagasta valdi saskatījot laiku un vietu, ierodas trikotāžas fabrikas veikala pārdevējas. Vadītāja Silvija IVANOVA pastāstīja:

— Esam bijušas jau visos rajona pagastos. Pircējiem piedāvājam gan Preiļos ražoto produkciju, gan visu citu, ko izgatavo kombināts. Pārsvārā tomēr ir trikotāža. Lai preces neiegultos plauktos, rīkojam sezonas izpārdošanas.

Uzceņojums ir 10 līdz 15 procenti. Katru ceturksni tiek atjaunots sortiments, parādās jauni modeļi. Tāpat

mūsu fabrika seko līdzī jaunajiem materiāliem. Tirdzniecības apgrozījums vasarā bija mazāks, tagad mūsu adresi jau zina daudzi, un pircēju kļūst vairāk. Cieņā ir sieviešu apģērbi un bērnu trikotāža.

Par kvalitātes jautājumiem, pircēju interešu aizstāvēšanu runājam ar šī uzņēmuma direktoru. V.LAPKOVSKIS, ilggadīgais tā vadītājs, teica:

— Pašlaik Preiļos ražojam deviņus modeļus, tajā skaitā sporta trikotāžas kostīmus bērniem, sievietēm un vīriešiem, kā arī sieviešu kleitas.

Par savu veikalu ar pilsētas vadību un atbildīgām iestādēm «karojām» turpat trīs gadus. Piedāvāja visneizdevīgākajās vietās, beidzot esam nonākuši blīvajā sadzīves pakalpojumu kombinātā. Fabrikai bija laiks, kad

grūti gāja ar produkcijas realizēšanu, kad vajadzēja sašaurināt ražošanu. Bet, kopš mums ir veikali Preiļos un Daugavpilī, kopš braucam tirgoties uz pagastiem, stāvoklis uzlabojas.

Ja mums būs pietiekami daudz izejvielu, ja būs pircēju pieprasījums, tas nozīmē, ka pilsētā būs papildus darba vietas sievietēm.

A.Rancāns

Sezonas izskaņa Preiļos

Pirms trim gadiem Preiļu 2. vidusskolas stadionā tika sarīkotas sacensības vieglatlētiskā jaunākajā un vidējā vecuma grupā. Pa šiem gadiem plašāka kļuvis sacensību programma, audzis dalībnieku pulks, ne tikai pašmāju, bet arī kaimiņu rajonu jaunie sportisti labprāt izmanto iespēju sezonas izskaņā uzlabot savus rezultātus. Tagad droši var teikt — tradīcija iesakņojusies.

Šogad pirmo reizi kopējā konkurencē ar vecākās grupas jauniešiem spēkus varēja izmēģināt arī pieaugušie vieglatlēti. Šo iespēju izmantoja arī sporta kluba «Cerība» treneri Jānis Māsāns un Romāns Petrovs, kuri paspēja sacensties paši, pamācīt savus audzēkņus un palīdzēt arī sacensību tiesāšanā.

Visjaunākajā vecuma grupā teicamu rezultātu «izsoļoja» Evita Erte no Galēnu deviņgadīgās skolas, 1500 m viņa veicot 7 min. 59,3 sek., apsteidzot pat uzvarētāju, starp zēniem. Jāuzteic Riebiņu vidusskolas direktora, reizē arī trenera Romāna Petrova audzēknes Jevģenijas Popmanes rezultātu progress no starta uz startu. Šoreiz viņa uzvarēja tāl-

■ R. Petrovs kā Jūlijs Cēzars darīja trīs darbus uzreiz - tiesāja, pats arī startēja un vēl trenēja pa starpām citus.

lēkšanā ar rezultātu 3 m 93 cm un bija otrā augstlēcšanā ar labu rezultātu 1 m 30 cm un trešā 60 m barjerskrējienā. Preiļu 1. vidussko-

las skolēnam Jānim Bernānam 60 m skrējienā — 8,8 sek., Raivim Bilzēnam tāllēkšanā 4 m 35 cm un Laimai Melderei 800 m skrējienā — 2.47,4, tās ir pirmās nopietnas uzvaras viņu sporta gaitās. Visdūšīgākie zēni un meitenes, kā, starp citu, visus šos trīs gadus, mācās Preiļu 2. vidusskolā. Arī šogad Aleksejs Kujikovs un Viktorija Leščova vistālāk aizmeta bumbu, attiecīgi 43 m 72 cm un 28 m 64 cm.

Jaunākajā vecuma grupā (1979.-1980. g. dzimušie zēni un meitenes) spēcīgākie puīši patlaban atrodami Priekuļu deviņgadīgajā skolā. Jānis Brakovskis ar teicamiem rezultātiem, par ko viņš saņēma arī SK «Cerība» naudas balvu, uzvarēja lodes grūšanā (4 kg) — 12 m 20 cm un diska mešanā (1 kg) — 38 m 40 cm. Nedaudz atpalika viņa skolas biedrs Māris Cišs, šo rīku aizraidot 35 m 92 cm tālu. Toties ātrākie šī vecuma zēni izrādījās laukuma saimnieki, un nedomāju, ka tikai ierastais skrejceļiņš te «vainīgs». 60 m barjeroto distancē visātrāk noskrēja Konstantīns Šmarjovs — 10,0 sek. Gludajā šī garuma distancē viņš sev priekšā palaida tikai savu skolas draugu

Viktoru Haritonovu. Futbolistu valodā runājot (nopietns lasītājs sapratis, ka sporta klubā tā arvien ir valdošā valoda) Viktoram izdevās hat — triks, uzvarot vēl arī 300 m skrējienā — 44,0 sek. un tāllēkšanā 5 m 03 cm.

Šis vecuma grupas meiteņu konkurencē krietni spēcīgākas gan skriešanu, gan lēcšanu disciplinās bija Daugavpils pilsētas un arī Ilūkstei jaunās vieglatlētes. Viņu vidū sevišķi izcēlās Kristīne Beinaroviča, savulaik pazīstamā vieglatlēte Arnolda Beinaroviča meita, uzvarot 60 m barjerskrējienā un ar teicamu rezultātu arī 300 m skrējienā 44,4 sek. No mājiniecēm dubultuzvara arī riebīnietei Lolītai Ertei, kura vistālāk aizgrūda lodi (3 kg) — 8 m 80 cm un aizmeta disku — 18 m 42 cm. Bez nopietnas konkurences savā distancē uzvarēja viena no sava vecuma spēcīgākajām skrējējām valstī Gaļina Bazuļeva no Riebiņiem — 3 min. 35,7 sek.

Vidējā vecuma grupā Andrejs Vanags uzlaboja savus personīgos rekordus tāllēkšanā, sasniedzot 6 m 03 cm un trīssollēkšanā — 12 m 97 cm. Sacensību labākais rezultāts Oļegam Ļedovskim augstlēcšanā — 1 m 80 cm. Manuprāt, tieši šie rezultāti varētu būt vislabākais gandarījums Preiļu 2. vidusskolas direktoram Oļegam Hlebņikovam un skolotājam Aleksandram Iļinam, kuri ieguldīja milzums pūļu šī mājīgā stadionā tapšanā un arī ik ru-

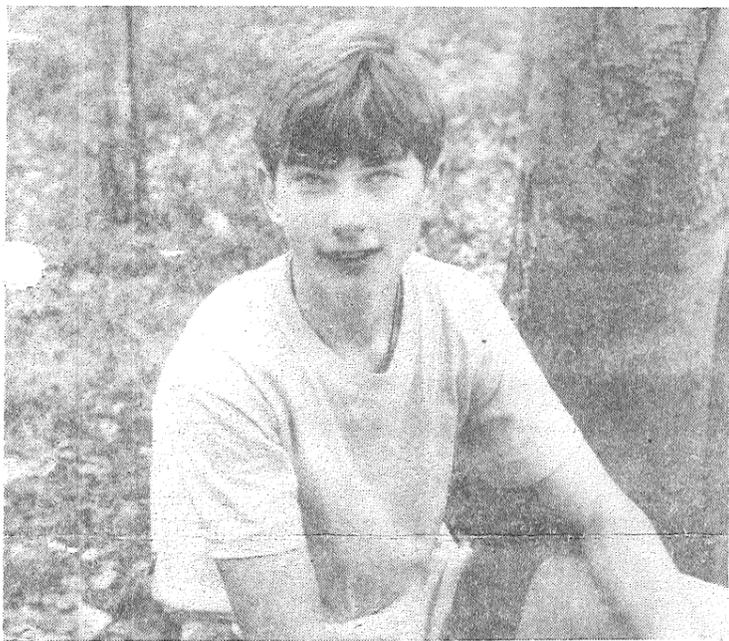
deni šo sacensību sarīkošanā. Starp diska un šķēpa metējiem un lodes grūdejiem labākos rezultātus uzrādīja Līvānu 1. vidusskolas puīši. Disku (1,5 kg) vistālāk aizmeta Andris Klaužs — 37 m 27 cm, lodi (5 kg) aizgrūda Jevģenijs Bork-Ržečickis — 13 m 22 cm, šķēpu aizlidināja Arturs Pfafrods — 45 m 80 cm.

Nopietnu pretestību nesastapa divkārtējais Latvijas jaunatnes čempions Andrejs Bondarevs no Līvānu 2. vidusskolas uzvarai 3000 m skrējienā ar 9 min. 46 sek. No ciemiņu sasniegtajiem rezultātiem augstu vērtējams daugavpīlieša, Latvijas jaunatnes rekordista Mariāna Zigmunda sasniegums 400 m distancē — 53,2 sek.

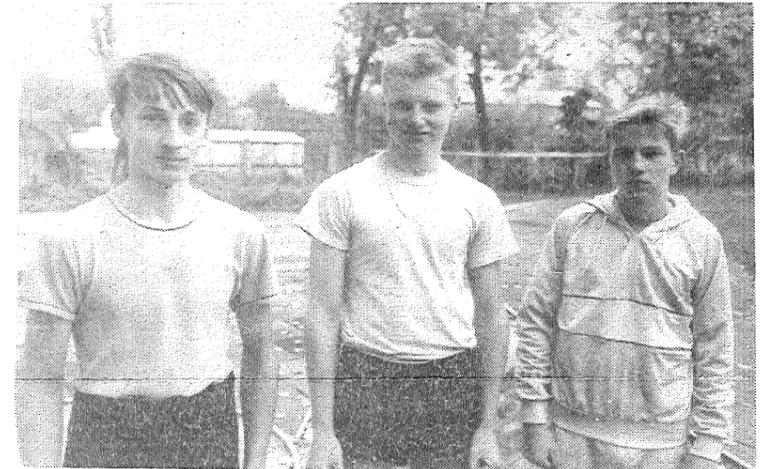
Vecākajā vecuma grupā, kopā ar pieaugušajiem, lauvās tiesa balvu tika Daugavpils Pedagoģiskās universitātes studentiem, kuri kuplā skaitā bija ieradušies uz sacensībām, bet ar īpaši augstvērtīgiem rezultātiem viņi neizcēlās.

Trešās sacensības aizvadītas, jāapkopo sacensību rekordi pa vecuma grupām, jāizdara krietnas izmaiņas gada labāko vieglatlētu sarakstos un jāsak domāt par nākošā gada startiem. Bet vispirms liels paldies jāsaka Līvānu stikla fabrikai, jau trešo gadu viņu gatavotās balvas priecē sacensību uzvarētājus.

Jāzeps Lazdāns,
sporta kluba «Cerība»
vieglatlētikas nodaļas vecākais

■ Viktors Haritonovs (Preiļu 1. vidusskola) ir trīskārtējs uzvarētājs «C» grupā - 60 m, 300 m un tāllēkšanā.

■ Lodes grūdeju godalgotais trijnieks. No kreisis Māris Cišs (Priekuļu 9. gad. sk.), Jānis Brakovskis (Priekuļu 9. gad. sk.), Ivars Lopuha (Preiļu 2. vidusskola).

Sporta klubs «Cerība» — LSB «Vārpa» čempions futbolā

Jā, beidzot tas ir noticis — pirmo reizi Preiļu futbola vēsturē mūsu sportisti ir izcīnījuši LSB «Vārpa» čempionu zelta medaļas un tiesības nākamgad spēlēt valsts čempionāta 1. līgā. Gandrīz četrus gadu desmitus, kopš mūsu pilsētas sportisti piedalās lauku komandu sacensībās, ir bijušas gan otrās, gan trešās vietas. Bet ne reizi nevarējām izcīnīt labākas komandas titulu. Šosezon tas izdevās!

Bet šī gada čempionāts bija sadalīts divos posmos — priekšsacīkstes un fināls. Priekšsacīkstēs komandas pēc teritoriālā principa tika sadalītas trīs zonās, kuru uzvarētāji finālā iekļuva uzreiz, bet otro vietu ieguvēji papildturnīrā cīnījās par vēl vienu ceļazīmi. Mūsu zonā pēc četrus aplū spēlēm tabula bija sekojoša:

1. Preiļi	55-16	26
2. Daugavpils	56-23	23
3. Aizkraukle	42-44	16
4. Līvāni	28-43	12
5. Krāslava	16-71	2

Tātad par zonu uzvarētājiem kļuva Preiļu Ventspils un Smiltēnes komandas, bet pretendentu turnīrā uzvarēja Daugavpils. Šīs četras komandas 9. un 10. oktobrī Ventspilī tad arī cīnījās par trim medaļu komplektiem un divām ceļazīmēm uz 1. līgu. Pēc izlozes tika noskaidroti pusfinālu pāri: Daugavpils — Smiltene un Ventspils — Preiļi. Pirmā spēle starp Daugavpils un Smiltēnes futbolistiem noslēdzās neizšķirti 1:1. Rezultāts nemainījās arī papildlaikā, un tikai pēc dramatisks 11 metru sitienu sērijas izpildes uzvaru varēja svinēt Daugavpils komanda.

Otrajā pusfinālspēlē Preiļu komandai vajadzēja izturēt ne tikai Ventspils komandas fizisko spiedienu, bet nācās saskarties arī ar morālo — prāvais Ventspils komandas līdzjutēju pulks nepārtraukti skandēja saukļus, uzmundrinot savējos. Un tomēr — 2:1

sporta kluba «Cerība» labā. Vārtu guvēji — Babris un Turčinskis. Par spēles labāko spēlētāju tika atzīts Viktors Martinovs. (Diemžēl šajā mačā viņš guva traumu, un finālspēlē priekšsacīkstēs vajadzēja spēlēt bez viena no saviem līdniekiem.)

Nākamajā dienā Smiltēnes komanda mačā par 3. vietu pieveica Ventspili ar rezultātu 4:3. Pēc tam bija fināls, kurā vairāk spēka tīnēr bija palicis mūsu komandai. Vladimirs Ivanovs pēc stūra sitienu ar galvu guva uzvaru nesotus vārtus. Par šīs spēles labāko spēlētāju tika atzīts Vladimirs Poļakovs.

Preiļu sporta kluba «Cerība» komanda spēlēja Valdis Luika, Vladimirs Jakovļevs, Vladimirs Poļakovs, Uldis Udrasols, Viktors Novikovs, Vitālijs Turčinskis, Aivars Kurmis, Edgars Rubins, Viktors Martinovs, Vladimirs Ivanovs, Imants Babris, Valērijs Kirilovs, Vladimirs Kupelis, Jevģenijs Nesterovičs, Vladimirs Baranovs. Traumu un gūmenes apstākļu dēļ uz finālsacensībām nevarēja aizbraukt Valērijs Fjodorovs un Nikolajs Joksts.

Vistietaļākais nopelns komandas panākumā ir trenerim Vladimīram Točko, kurš, neskatoties uz visām mūsu dzīves problēmām, spēja saliedēt komandu un izveidot cīņaspējīgu kolektīvu. Liels paldies rajona valdei, bez kuras finansiālā atbalsta nebūtu iespējama komandas eksistence. Paldies arī skatītājiem, kuri Preiļos nāca uz mūsu spēlēm un kuriem šajā sezonā pēdējo reizi būs iespējams skatīt futbolu laikraksta «Lauku Avīze» kausa izcīņas sacensībās 16. oktobrī sporta kluba «Cerība» stadionā, kad mūsu komandas pretinieks būs Smiltēnes futbolisti.

Imants Babris,
sporta kluba «Cerība»
priekšsēdētājs

KINO JAUNUMI

Piedzīvojumu filma

«Brūs Lī, mēs tevi atceramies» (ASV)

Galvenajā lomā — pirms 20 gadiem traģiski mirušais kufu filmu karalis Brūs Lī. Šo filmu, kas pazīstama arī ar nosaukumu «Niknā dūre», 1972. gadā uzņēmis režisors Lo Vejs, un Brūs Lī tajā tēlo jaunekli, kas meklē savu tēva slepkavas, lai tiem atbriestos.

Fantastiska šausmu filma

«Briesmonis» (ASV)

Tālā un svešā Galaktikā darbojas kosmiskā stacija, kuras darbinieki viens pēc otra iet bojā mīklainos apstākļos... Filma domāta cilvēkiem ar stipriem nerviem, jo tajā skatāmi mošķi, vampīri un citi nešķīstēni. Galvenajā lomā — populārais šausmu filmu aktieris Klauzs Kinskis.

Ekscentriska komēdija

«Uzņemam porno jeb Drankīgas filmas» (ASV)

Jauns amerikānis izdomā, kā uzlabot savu materiālo stāvokli — viņš pierunā draugu kopīgi uzņemt pornofilmu. Sākumā viss rit gludi, bet problēmas sākas tad, kad režisors nonāk trakomājā, sponsors aiz restēm, vienu aktieri izraida no valsts, bet otrs zaudē tās vīrieša īpašības, bez kurām pornofilmā nekādi nevar iztikt...

Detektīvfilma

«Ledus krūtis» (Francija)

Televīzijas seriālu autors Fransuā kādā klusā pludmalē sastopas ar noslēpumainu gaišmatu Pegiju. Viņš sajūt gan valdzinājumu, gan bailes, — tik divaina ir Pegijas uzvedība. Fransuā advokāts Marks, cenšoties kaut ko tuvāk uzzināt par jauno sievieti, arī viņa iemīlas... Galvenajās lomās Alēns Delons, Klods Brasēns un Mireja Darka.

Komēdija

«Es un viņš» (ASV)

Es — tas ir talantīgs arhitekts. Viņš — tas ir arhitekta vīrietības apliecinājums, viņa mazais un «miesaskārigais» draugs. Šim arhitekta ķermenā loceklim ir neatkarīgs raksturs un savi uzskati par dzīvi, un tāpēc viņš arhitekta nelauj laist garām sievieti, arī viņa iemīlas... Galvenajās lomās Alēns Delons, Klods Brasēns un Mireja Darka.

Erotiska filma

«Kaisles augļi» (Japāna, Francija)

Šajā skandalozajā Francijas un Japānas kopražojuma filmā ir viss — gan jutekliska, gan ideāla mīlestība... Galvenajā lomā Klauzs Kinskis.

Grāvēfilma

«Niko I» (ASV)

Čikāgas policists atklāj kontrabandistu organizāciju un piesaka tai nežēlīgu karu. Policista lomā slavenais karatists Stīvens Sigals. Viņa sievu tēlo Šarona Stouna, kura popularitāti iemantoja ar galveno lomu skandalozajā filmā «Pamatinstinks».

Fantastiska filma

«Zvaigžņu kari. Impērijas prettrieciens» (ASV)

Pirmā filma no «Zvaigžņu kariem» pie mums tika demonstrēta 1991. gadā. Šī ir otrā filma, tātad pirmās turpinājums, un jau filmas nosaukums izsaka tās saturu būtību.

Šausmu komēdija

«Tumsas armija» (ASV)

Filmā galvenais varonis Ešs nokļūst tālā pagātnē — XIV gadsimtā, kur viņam jācīnās ar dažādu mošķu un šausmoņu armiju. Skatītājiem ar vājiem nerviem filma nav ieteicama.

Piedzīvojumu filma

«Velnišķīgais rallijs-2000» (ASV)

Šajā asa sižeta filmā skatītāji tiksies ar Silvestru Stalloni un Deividu Keradaini. Un tas arī visu izsaka!

Komēdija

«Sieviešu klubs» (ASV)

Jaunais talantīgais, bet nabadzīgais filmas galvenais varonis, kuru tēlo Maikls Parē, sāk strādāt neparastu darbu — apkalpo sieviešu kluba klientes. Un nokļūst daudzās smieklīgās un pikantās situācijā.

Šausmu filma

«Šausmas Gobu ielā I» (ASV)

Tā ir pirmā filma no vairākiem pēc tam uzņemtajiem turpinājumiem, kurā sākas stāsts par Frediju Krīgeru — šausmīgu cilvēku noplūkušā platmalē un netīrā svīterī ar dzelzs cimdiem, kam naži pirkstu galos...

Komēdija

«Viens mājās II» (ASV)

Mazais Kevins atkal nokļūst ķībelē. Šoreiz viņš ir viens Ņujorkā un atkal cīnās ar tiem pašiem blēžiem...

Visas minētās filmas oktobrī var noskatīties Preiļu kinoteātrī «Ezerzeme». Te somenes demonstrē arī klasisko kinokomēdiju «Liela Pastarģa» (Francija), ka arī komēdiju «Viens mājās I» (ASV). Sekojiet reklamai!

Erudīti — uzmanību!

«Novadnieks» sāk krustvārdu mīklu risināšanas konkursu, kura uzvarētājs saņems 50 DM!

Kā konkurss noritēs? Esam paredzējuši publicēt trīs uzdevumus, atbildes uz kuriem «Novadniekam» jāatsūta 10 dienu laikā pēc publicēšanas. Ja krustvārdu mīkla būs atrisināta pilnībā, konkursa dalībnieks saņems 100 punktus. Risinātājs drīst arī kļūdīties, taču ne vairāk kā trīs reizes viena uzdevuma risināšanā. Tad par katru nepareizi atminētu vārdu viņam no 100 punktiem tiks izskaitēti viens punkts. To konkursa dalībnieku atbildes, kuri viena uzdevuma risināšanā būs kļūdījušies vairāk nekā trīs reizes, vērtētas netiks. Tātad, atrisinot visus trīs uzdevumus pilnībā, iespējams iegūt 300 punktus, un tas risinātājs, kurš būs ticis vistuvāk šai robežai, arī kļūs par «Novadnieka» balvas — 50

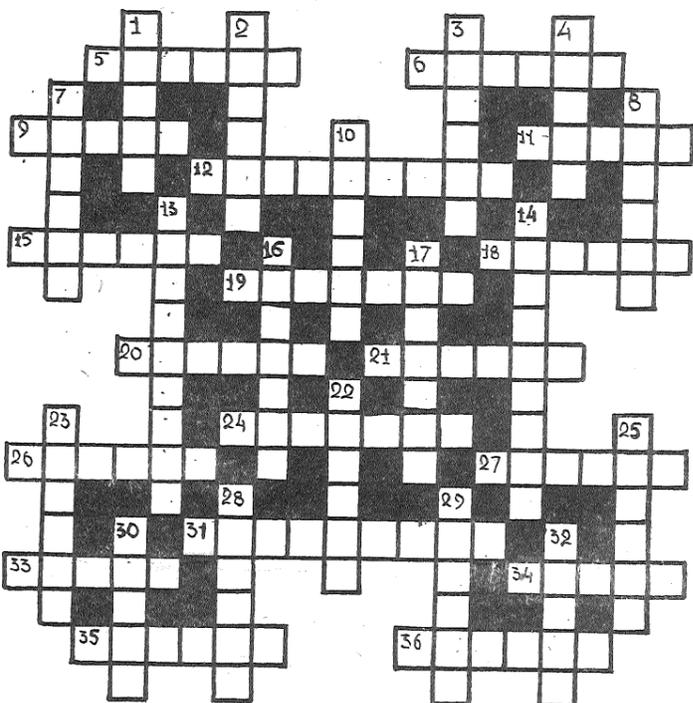
DM — saņēmēju. Ja vairāki konkursa dalībnieki būs ieguvuši vienādu punktu skaitu, uzvarētāju, diemžēl, nāksies noteikt lozējot.

Atbildes lūdzam rakstīt uz baltas lapas skaidri salasāmā rokrakstā, norādot risinātāja vārdu, uzvārdu un precīzu adresi. Lai risinātājiem būtu vieglāk atbildes sameklēt un novērstu iespējamās domstarpības, varam paskaidrot, ka uzdevumi sastādīti, pamatā izmantojot «Padomju Latvijas enciklopēdiju» 10 sējumos, «Latviešu literārās valodas vārdnīcu» un «Svešvārdu vārdnīcu».

Šodien publicējam pirmās kārtas uzdevumu.

Atbilžu iesūtīšanas pēdējā diena — 25. oktobris (pasta zīmogs uz aplokšnes).

KRUSTVĀRDU MĪKLU KONKURSA 1. UZDEVUMS

Horizontāli

5. Vēsturiski izveidojušās cilvēku kopības. 6. Ķokapstrādes darbmāšinas. 9. Ģeodēzijas instruments. 11. Samērā niecīgs, nepietiekams (skaitā, apjomā u. tml.). 12. Nazis, kam asmens daļa ir divas līdz trīs reizes īsāka par tā metāla spalvu. 15. Hidrotehniska būve. 18. Trauks vielas sasmalcināšanai beržot vai ar sitieniem. 19. Krievu rakstnieks (1905.-1970.). 20. Aktieru vai cirka mākslinieku kolektīvi. 21. Mēbele. 24. Pasaulē eksčempions šahā. 26. Amerikāņu rakstnieks (1924.), romāna «Gluži aukstasinīgi» autors. 27. Divizvadu elektronierīces. 31. Fermeru partija ASV (1891.-1900.g.), kuras nosaukumu mūsdienās izmanto, lai raksturotu dažus politiskus. 33. Musulmaņu svētie raksti. 34. Somu pirts. 35. Latviešu kinorežisors (1937.). 36. Franču rakstniece (1896.-1970.).

Vertikāli

1. Ierobežots. 2. Nakteņu dzimtas augs. 3. Zirgs, kura apmatojumā mijas balti un brūni vai rudi laukumi un kuram ir melna vai brūna aste. 4. Pazīstams Lātgales reliģiskais darbinieks, strādājis Aglonā. 7. Augoša vai dilstoša kārtībā sakārtotu skaitļu, lielumu virknes. 8. Sengrieķu pilsētvalsts. 10. Latviešu selekcionārs (1896.-1976.). 13. Sibīrijas iedzīvotāja. 14. Pazīstams Latvijas diriģents (1947.), iguvis pirmo vietu starptautiskā simfonisko orķestru diriģentu konkursā 1973. gadā. 16. Apģērba detaļa. 17. Vēsturiska mašas mērvienība. 22. Rīks sapiešanai. 23. Pilsēta Kurzemē. 25. Krievu gleznotājs (1844.-1930.). 28. Juridisko zinātņu doktors, aktīvs Latvijas Tautas frontes dibinātājs. 29. Tāds, kam ir daudz spēka. 30. Nepietiekami liels. 32. Sakaltušu augu stublāji.

Laikraksta «Novadnieks» redakcija pārdod automašīnu ZAZ-968M (1987.g.). Pirktrībētājus pieteikties 10 dienu laikā pēc sludinājuma publicēšanas pa tālruni 22059 darba laikā.

Dārkopības un biškopības veikalā Preiļos
PLAŠĀ SORTIMENTĀ PĀRDOD
augļu kokus.

16. oktobrī plkst. 13.00
laikraksta «Lauku Avīze»
kausa izcīņa futbolā.
FINĀLS.
SK «Cerība» (Preiļi) —
FK Smiltene.

AICINĀM
visus paju sabiedrības «Preiļupe» paju biedrus šī
gada 19. oktobrī plkst. 9.00
uz pilnsapulci.
Reģistrācijas sākums plkst. 8.00.
Likvidācijas komisija

Televīzijas programma

Piektdiena, 15. oktobris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Dona Beiža. 3. sērija. 19.00 Arēna. 19.25 Globuss. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Op. 5. Raidījums par mūziku. 22.0 F.Aminovs. Tūkstots un viena nakts. Balets. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 Spektra pielikums. 17.30 BBC World Service. 18.00 Kristīgā programma. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Mult. filma. 19.30 Kā darbojas tirgus ekonomika. 20.00 Juridiskais ekspresis. 20.30 Panorāma. 21.00 Programma nedzirdīgajiem. 21.45 Ziņas. 22.00 E iela. 3. un 4. sērija. 22.50 Mikrofona muzikālā televīzija.

OSTANKINAS TV

5.00 Ziņas. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Mazā Muka

Sestdiena, 16. oktobris

LATVIJAS TV I

9.00 Rīta stunda. 10.00 Uz pirkstu galiņiem. 10.15 Brīvbijete uz teātri. 10.35 Pēkšņi. 11.15 Dona Beiža. 3. sērija. 12.05 Skaistumam un veselībai. 12.25 Globuss. 13.00 Zīmes. 13.45 Karaliene Bona. 12. sērija. 14.35 XXI Vispārējo latviešu dziesmu svētku un XI Deju svētku koncerts Mežaparka estrādē. 17.15 Kāpnes. 18.00 Ziņas. 18.05 Dona Beiža. 4. sērija. 18.55 Jaunākais teātros. 19.15 Dzīve tuvplānā. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Radošā apvienība Labvakar! piedāvā... 23.30 Mīlestības upuris. ASV mākslas filma.

LATVIJAS TV II

11.00 TV Polonia. 16.45 LatLoto. 42. izloze. 16.50 Tiem, kas mācās latviešu valodu. 3. un 4. raid. 17.20 Angļu valoda bērniem. 2. nod. 17.40 Vācu valoda. 2. nod. 17.55 Mācīsimies angļu valodu. 11. un 12. nod. 18.35 Ēterā - Vidzemes TV. 19.00 Reģionālās TV piedāvā... 19.30 Ziņas. 19.40 Kristīgā pasaule. 20.00 MMTV.

Svētdiena, 17. oktobris

LATVIJAS TV I

8.55 Koncerts. 9.45 Dvēselī, atgriezies! 10.00 1:1. 10.25 Pa Saules zaķa pēdām. 10.50 Dona Beiža. 4. sērija. 11.40 Dīva. 12.30 Spēlmaņu cilts. 13.05 Ventspils Dzintara valsis-93. 14.05 Pārinieki. Mākslas filma. 8. sērija. 15.50 Šurp lai sanāk jauns un vecs. 16.35 Mākslas pasaulē. 17.05 Pusstunda kopā ar Ingu Pēteronu. 17.35 Mult. filma. 18.00 Ziņas. 18.05 Dziesmas lieliem un maziem. 18.30 Pilna Māras istabiņa. 19.15 Skabarga. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.15 Mūsu kinonedēja. 20.30 Panorāma. 21.25 Televīzijas klubīņš Pie Vecā Ratiņa. 22.55 Liktenīgā alkatība. Mākslas filma.

LATVIJAS TV II

14.00 Latvijas jaunatnes basketbola līgas meistarsacīkstes. 15.15 Vienkārši - Marija. 17.45 Basketbols. Lainers - VEF/Adaži. 19.30 Ziņas. 19.40 Mult. filma. 20.05 Autoprieks. 20.25

5 minūtes par savu naudu. 20.30 Panorāma. 21.10 Kristietība šodien. 21.40 Tinte pienā. 22.05 Lesija.

OSTANKINAS TV

6.00 Ziņas. 6.35 Preses ekspresis. 6.45 Lietišķa cilvēka sestdienas rīts. 7.30 Sports un izredzes. 8.00 Maratons-15 - mazuļiem. 8.30 TV un radio kompānija Mir. 9.55 Dok. filma. 10.50 Aviokosmiskais salons, 11.05 Mūzikas kiosks. 11.40 Varas pārštāvji. 11.55 Klusā Dona. Mākslas filma. 1. sērija. 14.00 Ziņas. 14.25 Pepija Garze. Mākslas filma. 14.55 Nauda un politika. 15.25 Ultra-si. 15.55 Sarkana kvadrāts. 16.35 Mākslas pils. 17.25 Laimīgs gadījums. 18.20 Jauri... 18.40 Columbia Pictures piedāvā... 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Dženijas karš. Mākslas filma. 1. sērija. 21.40 Studija Rezonanse piedāvā... 22.00 Prēmija Ovācijas. 23.00 Ziņas. 23.20 Kāds būs laiks? 23.25 Dekalog-5. Mākslas filma. 0.25 Šahs.

Skrējiens pa Livānu ielām 17. oktobrī.

Starts plkst. 12.00 pilsētas stadionā, pieteikties līdz plkst. 11.30. Distancu garums no 1,5 km līdz 12 km.

Paziņojam, ka ar LR Zemkopības ministrijas 1993. gada 14. septembra rīkojumu Nr. 23-r apstiprināts nolikums par Preiļu meliorācijas sistēmu valsts pārvaldes īpašuma privatizāciju.

Interesenti ar to var iepazīties Preiļu MSVP kantorī, Mehanizatoru ielā 2a. Tālrunis 22100, 21073 darba laikā no 8 līdz 17.

Preiļu rajona paju sabiedrība «Rainis» pārdod sekojošus objektus:

- Gaigalovas slaucamo govju fermu (ferma, spēkbarības noliktava, skābarības bedres, katlu māja, svāri, šķūņi),
- Siliņu cūku fermu (3 kūtis),
- Siliņu bulļu fermu,
- Aizkalnes bulļu fermu,
- Babru cūku fermu (4 kūtis, lopbarības sagatavošanas cehs),
- Aizkalnes govju fermu,
- nepabeigtās celtniecības objektu Raudovkā (minerālmēslu noliktava).

Interesēties pa telefonu 54642.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS
Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. T. 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespēsts Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4717 eksemplāri. Pas. № 1383

Pārdod

10 g. vecu ķēvi. Tāl. 21900;
* * *

kravas un pasažieru mikroautobusu Nissa-522. Cena Ls 600. Tāl. 23787;
* * *

garāžu Lauktehnikas rajonā. Tālrunis 21382 vakaros;
* * *

tūjas (dzīvības kociņi). Tālrunis 44045;
* * *

steidzami māju Līvānos. Tālrunis 43112 vakaros.
* * *

Atvainojos Preiļu rajona iedzīvotājiem, kuri vēlējas iegādāties brūnās dēļējvīstas, un aicinu to izdarīt piektdien, 15. oktobrī, plkst. 7 Līvānos, 10.30 Rožupē, 12.30 Preiļos, 15.30 Baškos, 17.30 Aglonā;
* * *

6 vilņu šiferi un naglas. Tel. 23643.

Maina

T-40 pret T-25 vai PĒRK. Tālrunis 36699;
* * *

riepas 320 x 508 pret traktora riepiem vai PĀRDOD. Tālrunis 36699.

Irē

vienistabas dzīvokli. Zvanīt 22597 no 18 līdz 20 Intai.

Preiļu rajona «Agroserviss-Aizkalne» 1993. gada 15. oktobrī plkst. 14.00 darbnīcas teritorijā kooperatīva biedriem rīko
AUTOMAŠĪNU UN TRAKTORU IZSOLI.

Interesēties pa telefonu 54617.
LĒTI PĀRDOD

jaunu un lietotu E-281.
Interesēties pa telefonu 54683.

Sestdien, 16. oktobrī,
Preiļu un Līvānu tirgus
laukumos
PĀRDOS
labus un lētus paklājus
un celiņus.
Būs iespējams pasūtīt
atbilstoši izmēriem un
krāsām pēc kataloga.

Sirds uz mūžiem norimusi,
Acu plaksti cieši ciet.
It nekad vairs dzimtā pusē
Ciemos mani negaidiet.
Z.Purvs
Izsakām Aleksandra ŪGAIŅA
piederīgajiem visdziļāko
līdzjūtību viņa pēkšņās nāves
gadījumā.
SIA «Stabuļnieki» darba
kolektīvs un administrācija

Tavs mūžs kā ābeļu dārzs
Paliēk tiem, kas tālāk iet...
Izsakām līdzjūtību Mārietei
Kaivānei, TĒTI smiltājā pavadot.
Salenieku pansionāta kolektīvs

Te es nācu, te es gāju,
Te ar bēdām mijās prieks.
Mājas, mājas, dzimtās mājas,
Jums bez manis jāpaliek.
Z.Purvs
Izsakām dziļu līdzjūtību
Vladislavam Ūgainim sakarā ar
BRĀLA nāvi.
Preiļu MSVP kolektīvs

Nedomāji tu, ka sauli lecot
Neredzēsi rīt,
Nedomāji tu, ka sāktu darbu
Nespēsi vairs padarīt.
V.Rūja
Izsakām līdzjūtību Aleksandra
ŪGAIŅA piederīgajiem sakarā
ar viņa pēkšņo nāvi.
Darba kolēģi